

Waar bent U tegen?

Citation for published version (APA):

Peeters, M. (2022). Waar bent U tegen? *Milieu & Recht*, 49(2), 75-76. Article M en R 2022/14. https://www.inview.nl/document/id56b269fb437e4325bf698ae34f1135cd?ctx=WKNL_CSL_78

Document status and date:

Published: 01/01/2022

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Document license:

Taverne

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Waar bent u tegen?

M en R 2022/14

Zoals menig ander natuurliefhebber wandel ik volop, met verrekijker en apps zoals “Obsapp” en “Birdnet” in de aanslag om te determineren en waarnemingen te registreren. Vanuit Maastricht gaat het vaak de grens over, naar Duitse en Belgische natuurgebieden. Voor historisch-culturele belevenissen bieden steden zoals Aken, Luik en Tongeren volop aanbod. In sociaaleconomisch-historisch opzicht is informatie over de mijnen, inclusief de sluiting, indrukwekkend, zoals het museum in Blegny (Wallonië) toont. In deze Euregio spelen – zoals vaak elders – indringende milieuvraagstukken met grensoverschrijdende gevolgen, waaronder de (gefaseerde beëindiging van de) bruinkoolwinning in Duitsland, de (sluiting van de) oude kerncentrales te Tihange, de (sluiting van) *Maastricht-Aachen Airport* en het voornemen een biomassa-centrale te realiseren op het terrein van een cementindustrie te Lixhe, vlak over de grens te Maastricht waar niet lang geleden de Eerste Nederlandse Cement Industrie (ENCI) de oven doofde. Persoonlijk ervaar ik het *tagtäglich* bezig zijn met klimaat- en andere milieuvraagstukken als een zware mentale last: het vergt een enorme inspanning om de ingewikkelde regelgeving en rechtspraak – ook die van verschillende jurisdicties – goed te doorgronden. Nog zwaarder is het om harde feiten inzake natuurverlies en milieugezondheidsschade tot me te laten komen. Snelle eenvoudige oplossingen die een goed gevoel geven, zijn er te vaak niet. Om een frisse en moedige geest te houden is het natuurlijk goed om in de vrije tijd ontspanning te zoeken. Getriggerd door een publicatie in *De Natuurgids* (nr. 8-2021) trokken mijn man en ik naar de Lousberg te Aken. Deze hoge langgerekte heuvel is bezaaid met bos en wandelpaden, dient als stadspark voor Aken en is tevens, aldus auteur Olaf Op den Kamp, een belangrijk gebied voor wilde flora en fauna. Aangekomen op de top (piek ligt op 264 meter boven zeeniveau) ontvouwt zich een uitzicht over de historische stad met de oude Dom (met graf Karel de Grote), en over het immense Akense woud, doorlopend tot in België. Op dit *point de vue* wacht echter ook een confrontatie met de milieurechtelijke werkelijkheid: er staat een ijzeren mechanisme met een hendel, en indien men die hendel overhaalt, tikt de teller op. Menig wandelaar was mij voor, en elke tel is een proteststem tegen de oude kerncentrales te Tihange, net over de grens in België. Op die wijze kan dus eenvoudig en snel, met één handeling, een proteststem worden uitgebracht. Het is een goed gevoel: ik heb gestemd, ik ben tegen. Het frappante is echter, dat, indien men zich na deze daad naar het noordoosten draait, immense kunstmatige wolken zichtbaar

zijn, uitgestoten door Duitse bruinkoolcentrales. Helaas was er geen telmachine te vinden om ook daartegen te stemmen. In Maastricht hebben we zelfs al sneeuw gehad afkomstig van deze wolken, die bij de juiste temperatuur en windrichting afkoelen en een witte laag veroorzaken. Bruinkoolsneeuw.

Ik denk dat veel burgers die een duurzame samenleving nastreven hun onvrede willen tonen door allerlei hendels over te halen: tegen kernenergie, tegen fossiele centrales, tegen biomassa-centrales, maar ook wellicht tegen windturbines en zonnepanelen-weides. Mijn vraag is echter: waar bent u voor? Het grote plaatje, de wens, lijkt mij onomstreden: een gezond, biodivers milieu, waarin wij mensen – en we zijn met zovelen – in voldoende welvaart kunnen leven. Maar de besluitvorming om dat te bereiken is ingewikkeld. Deskundigen kunnen belangrijke, richtinggevend informatie aanleveren – zoals bijvoorbeeld in een recent UNECE-rapport met een integrale impact-analyse van verschillende energiebronnen, inclusief nucleair, (<https://unece.org/sites/default/files/2021-10/LCA-2.pdf>) – maar niet de democratische besluitvorming overnemen. Ik hoor om me heen van betrokken burgers dat de stroom aan milieu-informatie als moeilijk en zelfs verwarrend wordt ervaren. Neem bijvoorbeeld de besluitvorming in het kader van de zogenoemde Taxonomieverordening van de Europese Unie, waarmee wordt vastgelegd welke investeringen nu echt duurzaam mogen worden genoemd, geen “significant harm” veroorzaken, om zo richting te geven aan de financiële wereld. Ik had een goed gevoel bij de komst van deze Europese verordening: de kracht van geld is groot, en die kan maar het beste in een duurzame richting worden georganiseerd, zoals het Verdrag van Parijs in artikel 2 ook stelt met betrekking tot klimaat. Echter, in het besluitvormingsproces is een super sensitief debat losgebarsten over de vraag of kernenergie en aardgas dit taxonomie-predicaat mogen verkrijgen. Ik weet nog niet zo goed waar ik op tegen ben, in dat verband. Wel weet ik waar ik vóór ben: de door de Europese Commissie verkondigde ambitie voor een groene leefomgeving, “zero pollution”, “no harm” en: klimaatneutraliteit, en de Taxonomieverordening heeft een rol te spelen om dat te verwezenlijken. De Europese Green Deal leest zich als een Green Dream, doch ik vrees het gezegde dat dromen vaak bedrog zijn. Laten we niettemin hopen – en aan proberen bij te dragen – dat in dit decennium belangrijke stappen worden gezet, snel genoeg, met zo min mogelijk afzwakking van ambitie, zoals in de Taxonomieverordening lijkt te gebeuren. Laten we hopen dat bestuurders en volksvertegenwoordigers in deze complexe materie snel genoeg de juiste keuzes maken. En laten we ook durven de vraag te stellen welke vormen van inspraak door burgers – in relatie tot inbreng van inzichten van deskundigen in het democratische besluitvormingsproces – het best passend zijn bij deze problematiek, opdat doelen worden

gerealiseerd en niet gefrustreerd. Er is – dat blijkt wel op de Lousberg – behoefte aan tegenstemmen, maar we hebben juist constructieve actie nodig. Ik zou zeggen: elke tegenstem dient gepaard te gaan met een oplossing. Ik ben dus vóór burgers die terwijl ze tegenstemmen tegelijkertijd een voornemen omarmen, steunen en waar mogelijk meehelpen te realiseren. Waar bent u vóór?